

39 de ani de la accidentul nuclear de la Cernobîl

Acum 39 de ani, la ora 01:23 în noaptea de 26 aprilie 1986, un test de siguranță banal la reactorul nr. 4 al centralei nucleare din Cernobîl, situată în Ucraina, pe atunci parte a Uniunii Sovietice, a scăpat de sub control, provocând cel mai mare dezastru nuclear civil din istorie.

O echipă de ingineri a efectuat un test de siguranță la reactorul nr. 4. Din cauza unor erori umane și a unor probleme de proiectare a reactorului de tip RBMK, testul a scăpat de sub control. Acest lucru a dus la o explozie uriașă, urmată de incendii și eliberarea unei cantități masive de radiații în atmosferă.

Consecințele imediate:

- Doi muncitori au murit în explozie.
- Aproximativ 28 de persoane (în principal pompieri și personal de intervenție) au murit în următoarele săptămâni din cauza sindromului acut de iradiere.
- Radiațiile s-au răspândit în toată Europa, în special în Ucraina, Belarus și Rusia.

Consecințe pe termen lung:

- Mii de cazuri de cancer tiroidian, în special la copii.
- Evacuarea permanentă a zonei din jurul centralei, pe o rază de 30 km – Zona de Excluziune Cernobîl.
- Dezastrul a avut un impact major asupra încrederii în energia nucleară și a accelerat schimbările politice în URSS.

Zona astăzi:

Zona de Excluziune a devenit un loc de interes științific, ecologic, dar și turistic. În ciuda contaminării, multe specii de animale sălbatice s-au întors în zonă, iar natura a "recucerit" spațiul abandonat de oameni.

Impactul accidentului nuclear de la Cernobîl asupra Republicii Moldova a fost semnificativ, chiar dacă țara nu se află în imediata vecinătate a centralei. Moldova era atunci parte a Uniunii Sovietice, iar informațiile despre dezastru au fost ținute sub tăcere inițial, ceea ce a agravat expunerea populației la radiații.

Consecințele pentru Moldova:

1. Contaminare radioactivă

- Norul radioactiv s-a deplasat spre sud-vest, iar părți din teritoriul Moldovei au fost contaminate, în special în nordul și centrul țării.

- Nu s-au luat imediat măsuri de protecție, cum ar fi oprirea consumului de lapte sau legume proaspete, ceea ce a dus la expunerea populației la radiații, în special copiii.

2. Probleme de sănătate

- Creșterea cazurilor de cancer tiroidian, leucemie și alte afecțiuni oncologice, în special în rândul celor expuși direct.
- Afectarea sistemului imunitar, probleme respiratorii și reproducătoare, raportate în deceniile următoare.
- Stres psihologic și social, mai ales în lipsa de informare și transparență a autorităților sovietice.

3. Implicații sociale și politice

- Nemulțumirea față de modul în care autoritățile sovietice au gestionat situația a contribuit la creșterea sentimentului anti-sovietic și la mișcările pro-independentă de la sfârșitul anilor '80.
- Unii moldoveni au fost trimiși ca "lichidatori" la Cernobîl – adică au participat la curățarea zonei contaminate. Mulți dintre aceștia au suferit efecte grave asupra sănătății și nu au primit suficient sprijin ulterior.

Cum să acționăm în caz de accident nuclear poate face diferența dintre protecție și risc major pentru sănătate. Iată ce ar trebui să facem în cazul unui accident nuclear sau radiologic similar cu cel de la Cernobîl:

CE TREBUIE SĂ FACEM ÎN CAZ DE

ACCIDENT NUCLEAR:

1. Ascultă autoritățile și mass-media oficială

- Urmează instrucțiunile autorităților, care ar trebui să emită alerte prin radio, TV, internet sau aplicații de urgență.
- Nu te baza pe zvonuri — informațiile corecte vin de la Inspectoratul pentru Situații de Urgență, Ministerul Sănătății, etc.

2. Adăpostește-te imediat

- Intră în casă sau într-un spațiu închis. Radiațiile se răspândesc prin aer.
- Închide ușile, ferestrele și orice ventilație (aer condiționat, hotă).
- Sigilează cu bandă adezivă fisurile sau spațiile de la ferestre, uși, prize exterioare.

3. Rămâi în interior

- Stai într-o zonă centrală sau subsol, cu cât mai multe pereți între tine și exterior.
- Nu ieși afară până nu se spune clar că este sigur.

4. Folosește iod stabil (dacă e recomandat)

- Iodul stabil (tablete de iodură de potasiu) ajută la protejarea glandei tiroide de iodul radioactiv.
- Se ia doar la recomandarea autorităților (altfel poate face rău) și trebuie distribuite în caz de urgență.

5. Evită alimentele și apa contaminate

- Nu consuma legume, fructe, lapte, carne sau apă de la surse nesigure.

- Alimentația trebuie să vină din rezerve sigure sau conservate.

6. Decontaminarea personală

Dacă ai fost afară sau suspectezi contaminare:

- Dezbracă-te imediat (hainele pot conține până la 90% din contaminare).
- Fă un duș complet, spală-te cu apă și săpun.
- Pune hainele într-o pungă de plastic, sigilează-le și anunță autoritățile.

7. Pregătește un kit de urgență

Include:

- Radio cu baterii
- Apă potabilă și conserve pentru 3-5 zile
- Lanternă, baterii
- Medicamente esențiale
- Documente importante, bani, mască, îmbrăcăminte de schimb

Important:

Moldova nu are centrale nucleare, dar este aproape de centrala nucleară de la Zaporojie (Ucraina), care a fost/se află sub risc în timpul războiului. Așadar, este esențială educația populației, simulările de urgență și comunicarea eficientă.

